

III. Przegląd prawodawstwa

1. ZOBOWIĄZANIA MIĘDZYNARODOWE POLSKI

za okres czasu od 1. 2. 1929 do 31. 7. 1930.

I.

Umowy o charakterze politycznym.

1. W dniu 4 stycznia 1930 r. odbyła się w Warszawie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Koncyljacyjnego polsko-amerykańskiego z 16. 8. 1928. — Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1930, Nr. 4, poz. 27 i 28. — Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów 25. 2. 1930 sub. Nr. 2285.
2. W dniu 4 stycznia 1920 r. odbyła się w Warszawie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Arbitrażowego polsko-amerykańskiego z 16. 8. 1928 r. — Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1930, Nr. 4, poz. 29 i 30. — Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów 25. 2. 1930 sub. Nr. 2286.
- 31 Traktat Koncyljacyjno-Arbitrażowy z Belgią z 25. 10. 1928. Prezydent Rzplitej ratyfikował w d. 23. 12. 1929.
4. Traktat Koncyljacyjno-Arbitrażowy z Bułgarią, podpisany w Warszawie 21 grudnia 1929. Prezydent Rzplitej ratyfikował go 29. 3. 1930. — Traktat, sporządzony po francusku, składa się ze wstępu, 24 artykułów i protokołu dodatkowego. Odpowiada on ściśle dotychczasowemu typowi umów koncyljacyjno-arbitrażowych, zawieranych przez Polskę.
5. Traktat Koncyljacyjny pomiędzy Polską a Chili, podpisany w Santiago de Chile 19 października 1929. Prezydent Rzplitej ratyfikował go 13. 6. 1930. — Traktat, sporządzony po francusku i po hiszpańsku, składa się ze wstępu i 14 artykułów. Przewiduje on utworzenie Stałej Komisji Koncyljacyjnej z pięciu członków, której podlegają wszystkie spory z wyjątkiem sporów, które prawo międzynarodowe pozostawia w wyłącznej kompetencji jednej ze Stron, dla których już jest przewidziany inny sposób pokojowego załatwienia, wreszcie które odnoszą się do Statutu terytorjalnego Stron.

6. Traktat Koncyljacyjno-Arbitrażowy polsko-hiszpański, podpisany w Madrycie 3 grudnia 1928. — Prezydent Rzplitej ratyfikował go 23. 12. 1929. — Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się w Warszawie 1 marca 1930 r. — Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1930, i Nr. 20, poz. 162 i 163. — Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów 13. 6. 1930 sub. Nr. 2348. — Traktat, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu, 24 Artykułów i Protokołu Dodatkowego. Procedura dla wszystkich kategorii sporów składa się z concyljacji i postępowania rozjemczego przed specjalnym Trybunałem Rozjemczym. Inne postanowienia traktatu pokrywają się z analogicznymi traktatami, zawartymi dotąd przez Polskę.
7. Traktat Koncyljacyjno i Arbitrażowo - Sądowy polsko-holenderski, podpisany w Hadze 12 kwietnia 1930. Traktat, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu i 24 Artykułów. Dzieli on spory na prawne i nie prawne. Pierwsze podlegają fakultatywnej concyljacji i postępowaniu sądowemu lub arbitrażowemu, zależnie od woli Stron. Spory zaś nie prawne podlegają tylko concyljacji. Z pod działania Traktatu wyłączone są spory przeszłe.
8. Prezydent Rzplitej ratyfikował w dniu 23 grudnia 1929 Traktat Koncyljacyjno-Arbitrażowy polsko-luxemburski z 23. 10. 1928 r.
9. Traktat Koncyljacyjno - Arbitrażowo - Sądowy polsko-norweski został podpisany w Oslo 9 grudnia 1930 r. Prezydent Rzplitej ratyfikował go 4 kwietnia 1930. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się w Warszawie 26 kwietnia 1930. Traktat wszedł w życie 26 maja 1930. Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1930, Nr. 39, poz. 346 i 347 Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 26 maja 1930 r. sub Nr. 2334. Traktat, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu 34 Artykułów i Protokołu Podpisania. Dzieli on spory na prawne i nie prawne. Pierwsze podlegają fakultatywnie procedurze concyljacyjnej, a w razie jej niepowodzenia procedurze arbitrażowej, wzgl. sądowej; dla drugiej kategorii concyljacja jest etapem obowiązkowym, poczem decyduje, w razie jej niepowodzenia, Sąd Polubowny, zwany w Traktacie Sądem Rozjemczym. Protokół Podpisania zastrzega, że w razie ratyfikowania przez Polskę dyspozycji fakultatywnej z Art. 36 Statutu St. Tryb. Spraw. Międzynarodowej, ten Trybunał zastąpi przewidziany w Traktacie Sąd Rozjemczy.

10. Traktat Koncyljacyjno-Arbitrażowy polsko-rumuński został podpisany w Bukareszcie 24 października 1929. Prezydent Rzplitej ratyfikował go 11 stycznia 1930. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się 25 lutego 1930 w Warszawie. Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1930, Nr. 20, poz. 160 i 161. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów 27 marca 1930 sub Nr. 2302. Traktat, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu i 20 Artykułów. Wszystkie spory, ze zwykłymi wyjątkami, poddaje on procedurze koncyljacyjnej fakultatywnej i procedurze rozjemczej, w razie gdyby koncyljacja zawiodła.
11. Prezydent Rzplitej ratyfikował w d. 23 grudnia 1929 Traktat Koncyljacyjno-Arbitrażowy polsko-węgierski, zawarty w Warszawie 30. 11. 1928. Dokumenty ratyfikacyjne zostały wymienione w Budapeszcie 29 stycznia 1930. Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1930, Nr. 13, poz. 93 i 94. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 13 marca 1930 sub Nr. 2294.

II.

Umowy gospodarcze.

1. Konwencja pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przewozie napojów alkoholowych, podpisana w Waszyngtonie 19 czerwca 1930. Konwencja, sporządzona po polsku i po angielsku, składa się ze Wstępu i sześciu artykułów. Należy ona do typu t. zw. „liquor treaties”, zawieranych przez St. Zj. Ameryki z państwami europejskimi i ma na celu ułatwienie władzom celnym amerykańskim walki z kontrabandą alkoholu. Na mocy jej postanowień Rząd Polski zgadza się, aby okręty żeglujące pod banderą polską podlegały zbadaniu i ewent. rewizji, z tem jednak zastrzeżeniem, że prawo to nie może być wykonywane przez amerykańskie statki strażnicze w większej odległości od wybrzeży St. Zj. A. niż przestrzeń, jaką dany statek może przepłynąć w ciągu jednej godziny. Nie podlega jednak konfiskacie alkohol nie przeznaczony dla wwozu do St. Zj. A., lub stanowiący zapasy statku. Ewentualne spory podlegają Stałemu Sądowi Rozjemczemu w Hadze. Dokumenty ratyfikacyjne wymieniono w Warszawie d. 2. 8. 1930.
2. Traktat Przyjaźni, Handlowy i Nawigacyjny polsko-chiński, podpisany w Nankinie 18 września 1929. Traktat, sporządzony po polsku, chińsku i francusku, składa

się ze Wstępu, 22 Artykułów, Protokołu Końcowego, Załącznika i Noty. Traktat postanawia podjęcie stosunków dyplomatycznych i konsularnych, określa warunki wstępu, przebywania i osiedlania się obywateli jednej Strony na terytorium drugiej, zapewnia wolność od służby wojskowej; zawiera przepisy o spadkobranii; o zakładaniu spółek akcyjnych; ustanawia klauzulę najwyższego uprzywilejowania pod względem celnym i podatkowym, wreszcie podaje przepisy o żegludze, w niczem nie odbiegające od analogicznych w innych traktatach handlowych.

3. Układ naftowy polsko-czeskosłowacki z 21. 4. 1926 został, na mocy wymiany Not z 12. 9. 1929, prolongowany do d, 21. 4. 1930 r.
4. Wymianą not z 22 kwietnia 1930 ustalono modus vivendi handlowe z Egiptem na podstawie klauzuli najwyższego uprzywilejowania.
5. Protokół Dodatkowy do Traktatu handlowego polsko-estońskiego z 19.2.1927, został podpisany w Tallinie 5. 7. 1929.
6. III-a Konwencja Handlowa polsko-francuska, podpisana w Paryżu 24 kwietnia 1929. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 48 Artykułów, List A., B., C. i D., Protokołu Podpisania i Aneksu. Jest to konwencja taryfowa. W porównaniu z poprzednią uogólnia klauzulę najwyższego uprzywilejowania. Poza tem reguluje ona sprawy konkurencji nieuczciwej, normalizacji, osiedlania się, spółek akcyjnych, tranzytu oraz żeglugi. W art. 47 przewiduje postępowanie rozjemcze. W Protokóle Podpisania znajdują się uzupełnienia i wyjaśnienia do szeregu artykułów.
7. Konwencja Weterynaryjna polsko-francuska została podpisana w Paryżu 24. 4. 1929. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 14 artykułów i 3 Aneksów. Na mocy wymiany not w Styczniu 1930 zastąpiono świadectwo sanitarne innem.
8. Konwencja Handlowa i Nawigacyjna polsko-grecka została podpisana w Warszawie 10 kwietnia 1930. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 26 artykułów, Listy A. do Art. 6, Listy B. do Art. 8, Aneksu do Art. 12, Protokołu końcowego. Noty w sprawie zakupu tytoniu, Noty w sprawie drzewa stolarskiego i Noty o cautio iudicatum solvi. Przekład polski ogłoszono w Monitorze Polskim ex 1930, Nr. 164 z 18. 7. 1930 — w Dziale Nieurzędowym. Konwencja ta nie odbiega od innych podobnych, zawieranych przez Polskę.

9. Konwencja Handlowa i Nawigacyjna polsko-hiszpańska, podpisana w Madrycie 7 maja 1930. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 15 artykułów, Protokołu Końcowego i wzoru Karty Legitymacyjnej dla komiwojażerów. Konwencja jest zbudowana na zasadzie najwyższego uprzywilejowania bezwarunkowego. Podaje ona warunki przebywania i osiedlania się obywateli jednej Strony na terytorjum drugiej, warunki dopuszczania spółek akcyjnych, wreszcie pokrótce przepisy nawigacyjne.
10. Prezydent Rzplitej ratyfikował Układ Handlowy Tymczasowy polsko-łotewski z 22. 12. 1927 w dniu 15 lutego 1929.
11. Traktat Handlowy i Nawigacyjny polsko-łotewski został podpisany w Rydze 12 lutego 1929 r. Postanowienia celne tego traktatu zostały wprowadzone w życie Okólnikiem Min. Skarbu z 12 czerwca 1929 (Monitor Polski 1929 Nr. 146, poz. 374). Traktat, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu, 22 Artykułów, List A. i B., Protokołu Końcowego i Protokołu Podpisania. Traktat ma charakter taryfowego, skombinowanego z klauzulą najwyższego uprzywilejowania. Porusza on sprawy: uprawnień i obowiązków osób fizycznych, warunków osiedlania się i przebywania obywateli jednej Strony na terytorjum drugiej; spółek handlowych i przemysłowych; świadectw pochodzenia; zakazów i ograniczeń przywozu i wywozu; czenia próbek; żeglugi morskiej; ochrony pracy i opieki społecznej, oraz formalności administracyjnych.
12. Umowa Gospodarcza polsko-niemiecka, podpisana w Warszawie d. 17 marca 1930 r. Ogłoszono jej tekst w Monitorze Polskim ex 1930, Nr. 70, z 25. 3. 1930. — w części nieurzędowej. Umowa, sporządzona po polsku i po niemiecku, składa się ze Wstępu, 38 Artykułów, 8 Załączników i Protokołu końcowego.
13. Wymiana Not 27 stycznia 1930 w sprawie eksportu żyta wspólnie przez Polskę i Niemcy.
14. Wymiana Not 18 lutego 1930 w sprawie uregulowania wspólnie przez Polskę i Niemcy wywozu żyta.
15. Wymiana Not 1 lipca 1930 pomiędzy Polską a Niemcami w sprawie wywozu żyta.
16. Układ polsko-niemiecki, dotyczący wspólnego uregulowania polsko-niemieckiego wywozu żyta, został podpisany w Warszawie 12 lipca 1930 r. Układ, sporządzony po polsku i po niemiecku, składa się ze Wstępu, ośmiu paragrafów i Protokołu Końcowego.

17. Prezydent Rzplitej ratyfikował w d. 20 lutego 1929 Protokół Dodatkowy z 26. 4 1928 do Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego polsko-norweskiego z 22. 12. 1926. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się w Oslo 16 kwietnia 1929. Protokół wszedł w życie 16 maja 1929. Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 31, poz. 296 i 297. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów w d. 23. 3. 1929 sub Nr. 1996.
18. Układ Handlowy z Portugalją, zawarty w formie wymiany Not, dokonanej w Lizbonie 28 grudnia 1929. Każda strona wystosowała Notę w swym własnym języku, dołączając przekład uwierzytelniony na francuski. Opiera się on na zasadzie najwyższego uprzywilejowania. Przekład polski ogłoszono w Monitorze Polskim ex 1930, Nr. 173 z 29. 7. w Dziale nieurzędowym.
19. Konwencja Handlowa i Nawigacyjna polsko-rumuńska została podpisana w Warszawie 23 czerwca 1930. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 33 Artykułów, Protokołu Końcowego, Aneksów A., B., C. i D. Aneksu do Art. 16 Konwencji (wzór karty legitymacyjnej dla komiwojazerów), Protokołu, dotyczącego Konwencji Weterynaryjnej, Aneksu Nr. I, będącego Konwencją Weterynaryjną wraz z Protokółem Końcowym i wzorami 1, 2, 3 i 4. Konwencja w niczem nie odbiega od analogicznych umów, zawieranych przez Polskę w ostatnich czasach.
20. Rząd Turecki d. 3 kwietnia 1929 wypowiedział Umowę Handlową polsko-turecką, zawartą w Lozannie 23. 7. 1923. Odnosne Oświadczenie Rządowe opublikowane w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 54, poz. 432.
21. Drugi Protokół Dodatkowy do Konwencji Handlowej polsko-węgierskiej z 26. 3. 1925 został podpisany w Budapeszcie 27 marca 1930 r. Protokół, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu i trzech paragrafów. Traktuje o sprawach kolejowych.

III.

Umowy konsularne.

1. Konwencja Konsularna polsko-rumuńska została podpisana w Bukareszcie 17 grudnia 1929. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 24 Artykułów i Protokołu końcowego. Zbudowana ona jest na wzór konwencji konsularnych Polski z Belgją i Jugosławją z małemi odchyleniami.

IV.

Umowy prawne.

1. W dniu 6 czerwca 1929 odbyła się w Warszawie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Ekstradycyjnego polsko-amerykańskiego z 22. 11. 1927. Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 45, poz. 372 i 373. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów 11. 7. 1929 sub Nr. 2082.
2. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych Konwencji polsko-francuskiej o ochronie sądowej i prawie ubogich z 30. 12. 1925 odbyła się w Paryżu 27. 7. 1929. Opublikowano ją w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 63, poz. 493 i 494.
3. Traktat Ekstradycyjny polsko-francuski z 30. 12. 1925 został ratyfikowany przez Prezydenta Rzplitej w d. 20. 2. 1929. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się w Paryżu 27. 7. 1929. Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1929 Nr. 63, poz. 491 i 492. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 22. 10. 1929 sub Nr. 2176.
4. W Warszawie 20 czerwca 1930 dokonano wymiany dokumentów ratyfikacyjnych polsko-niemieckiego Układu w sprawie Przejścia Rejestrów Stanu Cywilnego z 27. 10. 1926 r. Układ wszedł w życie 20 sierpnia 1930.
5. Konwencja polsko-rumuńska, dotycząca ekstradycji i pomocy sądowej w sprawach karnych, została podpisana w Bukareszcie 26 marca 1930. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu i 33 Artykułów. Treścią swą nie odbiega ona od dotychczasowych umów ekstradycyjnych Polski, nie zawierających wyliczenia przestępstw.
6. Konwencja polsko-rumuńska o pomocy i opiece sądowej w sprawach cywilnych została podpisana w Bukareszcie 19 grudnia 1929. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 29 Artykułów i Protokołu Końcowego. — Oparta jest na tych samych zasadach, co dotychczasowe umowy Polski o opiece sądowej.
7. Prezydent Rzplitej ratyfikował w d. 5. czerwca 1929 Konwencję polsko-rumuńską, podpisaną w Warszawie 29. 11. 1928, dotyczącą wymiany akt i dokumentów byłych władz wojskowych austriacko-węgierskich. Wymiana Not zatwierdzających odbyła się w Bukareszcie 26. lipca 1929. Opublikowano tę Konwencję w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 69, poz. 530 i 531. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 8. 11. 1929 sub Nr. 2188.

V.

Umowy komunikacyjne i graniczne.

1. Umowa między Zarządem pocztowym Polski a Zarządem pocztowym Wielkiej Brytanji i Irlandji Północnej w przedmiocie regularnej wymiany przekazów pocztowych, podpisana w Londynie 20 września 1929 r. i w Warszawie 4 października 1929. Umowa, sporządzona po polsku i po angielsku, składa się z trzydziestu sześciu artykułów, oraz Załączników A. B., C., D., E. i F. Zarejestrowano ją w Sekretarjacie Ligi Narodów 18. 12. 1929 sub. Nr. 2227.
2. Umowa polsko-austriacka o żegludze powietrznej podpisana w Wiedniu 10 kwietnia 1930 r. Umowa, sporządzona po polsku i po niemiecku, składa się ze Wstępu, 31 artykułów, Protokołu Dodatkowego, oraz wymiany not. Zawiera ona zwykłe przepisy, wzorowane na Konwencji Lotniczej Międzynarodowej. Ewentualne spory będą podlegały specjalnemu Sądowi Rozjemczemu.
3. Umowa polsko-czeskosłowacka o używaniu obiektów miejskich dawnej gminy Cieszyna, podpisana w Ołomuńcu 21 grudnia 1929. Umowa, sporządzona po polsku i po czesku, składa się ze Wstępu, 24 artykułów i Protokołu końcowego. Została ona zawarta w wykonaniu art. 37 Umowy Likwidacyjnej z 23. 4. 1925 i ma na celu ustalenie stanu prawnego i warunków eksploatacji tych urządzeń miejskich, jak wodociąg, kanalizacja, elektrownia i gazownia, które zostały przecięte przez nową linię graniczną.
4. Umowa polsko-czeskosłowacka o regulacji rzeki Olszy i potoku Piotrówki z 8. 2. 1928, Prezydent Rzplitej ratyfikował 23. 12. 1929. Dokumenty ratyfikacyjne wymieniono w Pradze 22. I. 1930. Opublikowano ją w D. U. R. P. ex 1930, Nr. 14, poz. 103 i 104. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 19. 3. 1930 sub Nr. 2301.
5. Układ lotniczy polsko-czeskosłowacki z 15. 4. 1926, został wymówiony przez Polskę od d. 31. 12. 1930 Notą z d. 28. 12. 1929.
6. Konwencja Kolejowa polsko-czeskosłowacka z d. 30. 5. 1927 została ratyfikowana przez Prezydenta Rzplitej w d. 15. 8. 1929. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się w Warszawie 23. 11. 1929. Opublikowano ją w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 84, poz. 624 i 625. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów w dniu 16. 1. 1930 sub Nr. 2251.

7. W Pradze 18. 6. 1930 podpisano Protokół, zmieniający niektóre postanowienia Konwencji Kolejowej z 30. 5. 1927.
8. 2 maja 1929 wymieniono Noty interpretacyjne do Art. 4. Konwencji Turystycznej polsko-czeskosłowackiej z 30. 5. 1925.
9. Notą z d. 8 kwietnia 1930 Rząd Holenderski wypowiedział Konwencję Lotniczą z 4. 11. 1925. (D. U. R. P. ex 1930, Nr. 38. poz. 343).
10. Prezydent Rzplitej ratyfikował w dniu 7 marca 1929 Porozumienie Prowizoryczne polsko-litewskie z 7. 11. 1928 o ułatwieniach w Małym Ruchu Granicznym. Dokumenty ratyfikacyjne zostały wymienione w Kownie 19 kwietnia 1929. Opublikowano je w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 29, poz. 285 i 286. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów 13. 5. 1929 sub Nr. 2011.
11. Protokół polsko-łotewski, podpisany w Rydze d. 12 lutego 1929, ustanawiający parytetową Komisję Delimitacyjną, celem wytknięcia w terenie granicy między obu państwami. Protokół sporządzony po francusku, składa się z czterech artykułów.
12. Układ polsko-łotewski o komunikacji kolejowej podpisany w Rydze 12 lutego 1929. Prezydent Rzplitej ratyfikował go 15 sierpnia 1929. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się w Warszawie 25 stycznia 1930. Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1930. Nr. 15. poz. 106 i 107. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 2 maja 1930 sub Nr. 2321. Układ, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu, 43 Artykułów, Protokołu Końcowego i trzech Aneksów. Treść Układu jest analogiczna do podobnych umów, zawartych z Niemcami i Czechosłowacją. Usuwa on dotychczasowy prowizoryczny stan w komunikacji kolejowej między Polską a Łotwą, który był oparty na umowie tymczasowej z 8 lutego 1923 r. Układ obecny przyjmuje stację Zemgale za kolejową stację zdawczo-odbiorczą; formalności celne zaś będą dokonywane na terytorjum każdej Strony. Na zasadzie tego układu obustronne Zarządy kolejowe opracują bezpośrednio taryfy osobowe i towarowe.
13. Umowa o ułatwieniach komunikacji międzynarodowej polsko-niemiecka z 26. III. 1927 została uzupełniona wymianą Not w r. 1930: Nota niemiecka z 30 kwietnia i Nota polska z 2 maja.

14. Umowa polsko-niemiecka o Żegludze Powietrznej podpisana w Berlinie 28 sierpnia 1929 r. wraz z Protokółem rokowań. Wymiana Not wykonawczych odbyła się 6 listopada 1929. Umowa, sporządzona po polsku i po niemiecku, składa się ze Wstępu i 25 Artykułów. Umowa ta treścią swą nie odbiega od podobnych umów, zawartych dotąd przez Polskę.
15. Na mocy Protokołu, podpisanego w Gdańsku 24 września 1929 nastąpiła w d. 30 września 1929 wymiana Not pomiędzy Rządami polskim i niemieckim, przedłużająca do 31 grudnia 1930 Konwencję o Ułatwieniach w Małym Ruchu Granicznym z 30. 12. 1924.
16. W dniu 7 czerwca 1929 odbyła się w Warszawie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych Układu polsko-niemieckiego w sprawie używania i utrzymywania Głębokiej Sztolni Fryderyka, z 7. 12. 1927. Układ wszedł w życie 8 lipca 1929. Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 45, poz. 374 i 375. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 17 lipca 1929 sub Nr. 2088.
17. Prezydent Rzplitej ratyfikował w dniu 5 czerwca 1929 na mocy Ustawy Ratyfikacyjnej z 13. 2. 1929 (D. U. R. P. ex 1929, Nr. 21, poz. 212) Konwencję polsko-niemiecką z 14. 3. 1925 o administracji odcinków rzek Noteci i Głdy, stanowiących granicę, jak również o żegludze po tych odcinkach. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się w Warszawie d. 13. sierpnia 1929 r. Układ wszedł w życie 27 sierpnia 1929. Opublikowano go w D. U. R. P., ex 1929, Nr. 61, poz. 470 i 471. Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 22 Października 1929 sub Nr. 2178.
18. Konwencja lotnicza polsko-rumuńska została podpisana w Warszawie 9 maja 1930. Konwencja sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 19 Artykułów i Protokołu Końcowego. Zawiera ona postanowienia, określające warunki, na jakich przedsiębiorstwa lotnicze, polskie i rumuńskie, będą mogły utrzymywać komunikację lotniczą pomiędzy oboma państwami. — Art. 18 przewiduje rozstrzyganie ewentualnych sporów przez Trybunał Rozjemczy ustanawiany ad hoc, złożony z trzech członków.
19. Konwencja polsko-rumuńska o ułatwieniach w Małym Ruchu Granicznym została podpisana w Warszawie 7 grudnia 1929. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 33 Artykułów, Protokołu Dodatkowego zawierającego przepisy weterynaryjne oraz Aneksów A. i B.

i wzorów 1 i 2. Poza zwykłymi ulgami, stosowanymi w małym ruchu granicznym, tak jak to przewidują analogiczne umowy Polski z innymi państwami, zawiera ona specjalne przepisy dla użytkowania z pastwisk, położonych w pasie pogranicznym.

20. Układ Kolejowy polsko-rumuński został podpisany w Bukareszcie 30 października 1929. Układ, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu, 43 Artykułów, Protokołu Końcowego, oraz Aneksów A., B., C. i D. Zawiera on przepisy techniczne, dotyczące łączenia się na granicy kolei polskich i rumuńskich, tak jak to jest uregulowane w innych analogicznych układach. Ewentualne spory będą rozstrzygane przez Trybunał Rozjemczy, ustanawiany ad hoc w składzie pięciu sędziów.
21. Konwencja Tranzytowa polsko-rumuńska została podpisana w Bukareszcie 30 października 1929. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu i 32 Artykułów. Reguluje ona tranzyt kolejowy z Polski do Rumunii przez terytorjum rumuńskie pomiędzy Zaleszczykami a Jasieniowem Polnym, na zwykłych zasadach tranzytu uprzywilejowanego. Ewentualne spory będą podlegały Trybunałowi Arbitrażowemu, przewidzianemu w Układzie Kolejowym polsko-rumuńskim z 30. 10. 1929.
22. Konwencja Tranzytowa polsko-rumuńska została podpisana w Bukareszcie 30 października 1929. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 30 Artykułów i Protokołu końcowego. Reguluje ona tranzyt kolejowy z Polski do Rumunii przez terytorjum rumuńskie na szlakach Kutya-Vijnita-Śniatyn-Załużce i Kutya-Vijnita Stefanesti-Zaleszczyki, na zwykłych zasadach tranzytu uprzywilejowanego. Ewentualne spory będą podlegały Trybunałowi Arbitrażowemu, przewidzianemu w Układzie Kolejowym polsko-rumuńskim z 30. 10. 1929.
23. Konwencja Tranzytowa trzystronna polsko-rumuńsko-czeskosłowacka została podpisana w Pradze 9 listopada 1929. Konwencja, sporządzona po francusku, składa się ze Wstępu, 30 Artykułów i Protokołu końcowego. Reguluje ona tranzyt kolejowy z Rumunii do Rumunii przez terytorjum polskie i czeskosłowackie na szlaku Grigore Ghica Voda-Śniatyn-Załużce, Woronienka, Jasina, Valea Visaului na zwykłych zasadach tranzytu uprzywilejowanego. Ewentualne spory podlegają Trybunałowi Rozjemczemu, konstytuowanemu ad hoc.

24. Porozumienie polsko-rumuńskie, dotyczące wysyłania telegramów-listów NLT i ZLT z Rumunji do Ameryki via „Radio — Warszawa”, zostało podpisane w Warszawie 4 września 1929. Porozumienie, sporządzono po francusku, składa się z 12 Artykułów. Prezydent Rzplitej ratyfikował je 18 września 1929. Weszło ono w życie 24 września 1929.
25. Porozumienie polsko-rumuńskie, dotyczące formalności celnych, zostało podpisane w Warszawie 4 września 1929. Porozumienie, sporządzono po francusku, składa się z 9 Artykułów. Prezydent Rzplitej ratyfikował je 18 września 1929.
26. Porozumienie kolejowe polsko-rumuńskie zostało podpisane w Warszawie 4 września 1929. Porozumienie, sporządzone po francusku, składa się z 12 Artykułów i 2 aneksów. Prezydent Rzplitej ratyfikował je 18 września 1929.
27. Notą z d. 11 października 1929 r. Rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad wypowiedział Konwencję Pocztaowo-Telegraficzną, zawartą w Moskwie 24. 5. 1923.

VI.

Umowy finansowe.

1. Porozumienie polsko-angielskie, mające na celu uregulowanie długu Polski w stosunku do Wielkiej Brytanji z tytułu pozostałości niezapłaconych kosztów okupacji obszarów plebiscytowych na Górnym Śląsku i w Olsztynie, podpisane w Hadze 20 stycznia 1930. Porozumienie, sporządzono po angielsku, składa się ze Wstępu i czterech artykułów.
2. Porozumienie polsko-włoskie, mające na celu uregulowanie długu Polski w stosunku do Włoch, wynikłego z kosztów okupacji obszarów plebiscytowych Górnego Śląska, Kwidzyna i Olsztyna, podpisane w Hadze 20 stycznia 1920. Porozumienie, sporządzono po francusku, składa się ze Wstępu i czterech artykułów.
3. Układ polsko-francuski, mający na celu uregulowanie długu Polski w stosunku do Francji z tytułu pozostałości niezapłaconych kosztów okupacji obszaru plebiscytowego Górnego Śląska, podpisany w Hadze 20 stycznia 1930. Układ, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu i czterech artykułów.
4. Układ polsko-francuski, mający na celu uregulowanie długu wojennego Polski w stosunku do Francji, podpisany w Paryżu 24 stycznia 1930 r. Układ, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu, ośmiu artykułów i dwóch wzorów skryptów dłużnych.

5. Układ polsko-austrjacki, dotyczący się uregulowania niektórych przedwojennych długów austriacko-węgierskich, podpisany w Hadze 20 stycznia 1930. Układ, sporządzony po francusku, składa się ze Wstępu i czterech artykułów oraz wymiany not pomiędzy pełnomocnikami, Austrija ratyfikowała ten Układ 2. 4. 1930 i złożyła dokument ratyfikacyjny w Paryżu.
 6. Plan Younga (Nowy Plan). W Hadze 20 stycznia 1930 r. zostały podpisane następujące Układy:
 - a) Porozumienie pomiędzy Mocarstwami Wierzycielskimi Niemiec;
 - b) Porozumienie między Mocarstwami Wierzycielskimi Austrii, Węgier, Bułgarji, oraz Dług Wyzwolenia;
 - c) Układ z Niemcami z XII-a Aneksami;
 - d) Układ z Austrią;
 - e) Układ z Bułgarią;
 - f) Układ z Czechosłowacją;
 - g) Porozumienie, dotyczące t. zw. „Memorandum Joint”. Nowy Plan wszedł w życie 17 maja 1930.
 7. Porozumienie Likwidacyjne polsko-niemieckie, podpisane w Warszawie 31 października 1929. Porozumienie, sporządzone po francusku, składa się ze Wstępu, sześciu artykułów, oraz Protokołu Końcowego ad II Porozumienia.
 8. Układy, dotyczące zobowiązań, wynikających z Traktatu W Trianon, podpisane w Paryżu 28 kwietnia 1930 r. Układy te, sporządzone po francusku i po angielsku, składają się z następujących aktów:
 1. Wstęp.
 2. Układ I, dotyczący porozumień pomiędzy Węgrami a Mocarstwami Wierzycielskimi.
 3. Układ II, dotyczący załatwienia spraw, związanych z reformą rolną i z Mieszanemi Sądami Rozjemczemi.
 4. Układ III, dotyczący zorganizowania i funkcjonowania funduszu rolnego, zwanego „Funduszem A”. Aneksy A., B., C. i D.
 5. Układ V, pomiędzy Francją, Wielką Brytanią, Włochami, Rumunją, Czechosłowacją, dotyczący ukonstytuowania „Funduszu B.”.
- Polska posiada Wstęp i trzy pierwsze Układy.
9. W D. U. R. P. ex 1929, Nr. 58, poz. 454 i 455 opublikowano Układ polsko-włoski, zawarty w Warszawie 18. 12. 1926, dotyczący uregulowania długu, zaciągniętego przez Polskę u Rządu Włoskiego. Zarejestrowano go w Sekretarjacie Ligi Narodów d, 13. 8. 1929 sub Nr. 2119.

VII.

Umowy socjalne.

1. 27 Maja 1929 dokonano w Berlinie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych: 1) Konwencji polsko-niemieckiej w sprawie polskich robotników rolnych; 2) Porozumienia w sprawie rekrutacji, pośredniczenia i kontraktowania, jako też przyjazdu polskich sezonowych robotników rolnych; 3) Porozumienia w sprawie polskich robotników rolnych, którzy przybyli do Niemiec przed 31. XII. 1925 i tamże pozostali, z 24.11.1927. Powyższe Układy opublikowane w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 44, poz 366 i 367. — Weszły w życie 11 czerwca 1929. Zarejestrowano je w Sekretarjacie Ligi Narodów d. 8. lipca 1929 sub Nr. 2080.
2. Decyzja Rady Ligi z 9 grudnia 1924 w sprawie ubezpieczeń społecznych na Górnym Śląsku (Art. 312 Traktatu Wersalskiego) została opublikowana w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 63 poz. 527, a Decyzja z 13 stycznia 1930 w sprawie ubezpieczeń górniczych tamże została opublikowana w D. U. R. P. ex 1930 Nr. 35, poz. 293.

VIII.

Umowy wielostronne

1. Konwencję o Obywatelstwie, podpisana w Rzymie 6. 4. 1922, opublikowano w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 65, poz. 501 i 502.
2. Konwencję Emerytalną, podpisaną w Rzymie 6. 4. 1922, Prezydent Rzplitej ratyfikował 13. 3. 1929. — Dokument ratyfikacyjny złożono w Rzymie 10. 6. 1929. — Konwencja obowiązuje od 10. 6. 1929. — Opublikowano ją w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 71, poz. 533 i 534.
3. Konwencję Emerytalną, podpisaną w Wiedniu 31. 1923, Prezydent Rzplitej ratyfikował 16. 3. 1929. — Dokument ratyfikacyjny złożono w Wiedniu 23. 4. 1929.
4. Konwencję, dotyczącą przejęcia wierzytelności i depozytów z pod zarządu P. K. O. w Wiedniu, podpisaną w Rzymie 6. 4. 1922, Prezydent Rzplitej ratyfikował 13. 3. 1929. — Dokument ratyfikacyjny złożono w Rzymie 10. 6. 1929. — Opublikowano ją w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 63, poz. 528 i 529.
5. Układ w sprawie uregulowania połowu gadys i fląder na Morzu Bałtyckim, zawarty w Berlinie 17 grudnia 1929 pomiędzy Polską (wraz z W. Miastem Gdańskiem), Danją, Szwecją i Niemcami. — Układ, sporządzony w czterech języ-

- kach, składa się ze Wstępu, 9 artykułów i Protokołu Końcowego. — Układ przewiduje czas ochronny, minimalne wymiary ryb, które wolno poławiać, określa zakazane sposoby połowu i pewne w tym względzie wyjątki.
6. Protokół w sprawie rewizji Statutu Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej w Hadze, podpisany w Genewie 14 września 1929. — Prezydent Rzplitej ratyfikował go w d. 6 maja 1930. — Polski dokument ratyfikacyjny złożono w Genewie w d. 13 maja 1930 r.
 7. Protokół w sprawie przystąpienia Stanów Zjednoczonych Ameryki do Protokołu Podpisania Statutu Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej, zawarty w Genewie 14-go września 1929. — Prezydent Rzplitej ratyfikował go w dniu 6 maja 1930. — Polski dokument ratyfikacyjny złożono w Genewie w d. 13 maja 1930.
 8. Porozumienie o ustaleniu karty tranzytowej dla emigrantów, zawarte w Genewie 14 czerwca 1929. — Podpis Polski stał się ostatecznym 23 grudnia 1929.
 9. Prezydent Rzplitej ratyfikował w dniu 13 czerwca 1930 za Polskę i W. M. Gdańsk Konwencję i Statut ustanawiające Międzynarodową Unję Pomocy, podpisane w Genewie 12.7.1927.
 10. Prezydent Rzplitej ratyfikował w dniu 15 maja 1930, a za W. M. Gdańsk w dniu 4 lipca 1930 Konwencję o pomierzaniu statków żeglugi śródlądowej, zawartą w Paryżu 27. 11. 1925. — Dokument ratyfikacyjny za Polskę złożono w Genewie 16. 6. 1930. — Dokument adhezyjny za W. M. Gdańsk złożono w Genewie 23. 7. 1930.
 11. Konwencja o ściganiu fałszowania monet została podpisana w Genewie 20 kwietnia 1929 (Polska i Gdańsk).
 12. Konwencja tworząca ustawę jednolitą w sprawie weksli i czeków, zawarta w Genewie 7 czerwca 1930 r.
 13. Konwencja mająca na celu usunięcie pewnych konfliktów praw w sprawie weksli i czeków, zawarta w Genewie 7. 6. 1930,
 14. Konwencja dotycząca opłat stemplowych w sprawie weksli i czeków, zawarta w Genewie 7 czerwca 1930 r.
 15. Na mocy Ustawy Ratyfikacyjnej z d. 13 lutego 1929 (D. U. R. P. ex 1929, Nr. 11, poz. 88), Prezydent Rzplitej ratyfikował w d. 1 marca 1929 Traktat przeciwwojenny, zawarty w Paryżu 27. 8. 1928. — Polski dokument ratyfikacyjny złożono w Waszyngtonie 25 marca 1929. — Opublikowano w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 63, poz. 489 i 490. — Akt przystąpienia W. M. Gdańska Prezydent Rzplitej podpisał 16 sierpnia 1929. — Złożono go w Waszyngtonie 11 września 1929.

16. W dniu 9 lutego 1929 podpisali w Moskwie przedstawiciele Estonji, Łotwy, Polski, Rumunji i Z. S. R. R. Protokół o wprowadzeniu w życie Paktu Kellogga. — Na mocy Ustawy Ratyfikacyjnej z 23 marca 1929 (D. U. R. P. ex 1929, Nr. 17, poz. 139) Prezydent Rzplitej ratyfikował go w dniu 25 marca 1929. — Polski dokument ratyfikacyjny złożono w Moskwie dnia 30 marca 1929. — Opublikowano go w D. U. R. P. ex 1929, Nr. 29, poz. 283 i 284. — Zarejestrowano w Sekretarjacie Ligi Narodów w dniu 3 czerwca 1929 sub. Nr. 2028.
17. Na mocy Ustawy z d. 23. III. 1929 (D. U. R. P. eis 1929, Nr. 25, poz. 256) Prezydent Rzplitej zatwierdził w d. 12 lipca 1929 r. przystąpienie Polski do Konwencji Haskiej o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych z 18. 10. 1907. — Opublikowano je w D. U. R. P. ex 1930, Nr. 9, poz. 64.
18. Konwencja dotycząca obchodzenia się z jeńcami wojennymi została podpisana w Genewie 27 lipca 1929.
19. III. Konwencja Genewska o polepszeniu losu rannych i chorych w armjach czynnych została podpisana w Genewie 27. 7. 1929.
20. W D. U. R. P. ex 1929, Nr. 49, poz. 403 i 404 zostało opublikowane porozumienie, dotyczące utworzenia Międzynarodowego Stowarzyszenia Opieki nad Dzieckiem, podpisanego w Brukseli 2 sierpnia 1922 r.
21. Światowa Konwencja Pocztowa, zrewidowana w Londynie 28 czerwca 1929.
22. Umowa o listach i pudełkach z podaną wartością, podpisana w Londynie 28. 6. 1929.
23. Umowa o paczkach pocztowych, podpisana w Londynie 28. 6. 1929.
24. Umowa o przekazach pocztowych, podpisana w Londynie 28. 6. 1929.
25. Umowa o pocztowych przelewach pieniężnych, podpisana w Londynie 28. 6. 1929.
26. Umowa o zleceniach pocztowych, podpisana w Londynie 28. 6. 1929.
27. Umowa o prenumeracie czasopism i wydawnictw periodycznych, podpisana w Londynie 28. 6. 1929.
28. Na mocy Ustawy Ratyfikacyjnej z d. 23 marca 1929 (D. U. R. P. ex 1929, Nr. 25, poz. 257), Prezydent Rzplitej ratyfikował w d. 12. lipca 1929 Konwencję Międzynarodową, dotyczącą ruchu automobilowego z 24. 4. 1926. — Dokument ratyfikacyjny złożono w Paryżu 24 października 1926. W tym samym dniu wygasła Konwencja automobilowa z 11. 10. 1909. — Opublikowano ją w D. U. R. P. ex 1930. Nr. 21, poz. 177 i 178.

29. Na mocy Ustawy Ratyfikacyjnej z d. 23 marca 1929 (D. U. R. P. ex 1929, Nr. 25, poz. 258) Prezydent Rzplitej ratyfikował w d. 12 lipca 1923 Konwencję Międzynarodową, dotyczącą ruchu drogowego z 24. 4. 1926. — Dokument ratyfikacyjny został złożony w Paryżu d. 30 Września 1929. — Opublikowano ją w D. U. R. P. ex 1930, Nr. 21, poz. 179 i 180.
30. Konwencja Międzynarodowa, dotycząca ujednostajnienia niektórych przepisów, dotyczących przewozu powietrzem, została podpisana w Warszawie d. 12 października 1929.
31. W D. U. R. P. ex 1929, Nr. 6, poz. 54 i 55, opublikowano Konwencję urządzającą żeglugę powietrzną z 13. 10. 1919.
32. Konwencja w przedmiocie niektórych zagadnień w zakresie konfliktów praw, dotyczących obywatelstwa, została podpisana w Hadze. 12 kwietnia 1930.
33. Protokół dotyczący pewnego wypadku bezpieczeństwa, został podpisany w Hadze 12 kwietnia 1930.
34. Konwencja Handlowa Międzynarodowa, podpisana wraz z dwoma Protokółami i Aktem Końcowym Konferencji przedwstępnej w celu uzgodnienia akcji gospodarczej, została podpisana w Genewie 24 marca 1930 r.

Prof. Dr. Julian Makowski (Warszawa)

2. KRONIKA USTAWODAWCZA

od 31 maja do 16 września

Rozporządzenia Prezydenta R. P. z mocą ustawy:

1. z dn. 12/IX 1930 o przedłużeniu mocy obow. ustawy z 31/VII 1924 w sprawie obrony drobnych dzierżawców rolnych (Dz. Ust. Nr. 64, poz. 507).
2. z dn. 12/IX 1930 o ulgach podatkowych dla nowowznoszonych budowli (Dz. Ust. Nr. 64, poz. 508).
3. z dn. 12/IX 1930 o karach dla ochrony swobody wyborów (Dz. Ust. Nr. 64, poz. 509).